Osavuosikatsauksen ajalta 1.1.- 30.9.2026 merkitseminen tiedoksi

Kunnanhallitus 26.10.2026 § 390

Valmistelija Ora Kari, etunimi.sukunimi@tuusula.fi

Toimintaympäristö

Syyskuun 2026 tilanteessa työllisyystilanne on edelleen heikko sekä koko maassa että Uudellamaalla. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan 15–74-vuotiaiden työttömyysasteen trendiluku oli syyskuussa 2026 10,5 prosenttia. Kausitasoittamaton työttömyysaste oli 10,4 prosenttia, kun se vuotta aiemmin syyskuussa oli 9,1 prosenttia. Työttömiä oli syyskuussa 2026 yhteensä noin 298 000, mikä oli noin 39 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Työllisiä oli samalla noin 11 000 vähemmän kuin vuoden 2025 syyskuussa.

KEHA-keskuksen työnvälitystilaston mukaan työttömien työnhakijoiden määrä on jatkunut koko vuoden ajan korkeana. Työttömyyden kasvu kohdistuu erityisesti nuoriin ja pitkäaikaistyöttömiin, ja työllisyystilanne on edelleen selvästi heikompi kuin ennen talouden hidastumista.

Tuusulassa oli elokuun 2026 lopussa 2 002 työtöntä työnhakijaa, joista pitkäaikaistyöttömiä oli 980. Työttömien osuus työvoimasta oli 9,0 prosenttia. Työttömyyden taso on edelleen kunnalle merkittävä taloudellinen riski, sillä sen vaikutukset näkyvät samanaikaisesti sekä työttömyysturvan kuntaosuuksien kasvuna että verotulokehityksen epävarmuutena.

Talouskasvu

Valtiovarainministeriön syksyn 2026 taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talous on kasvanut alkuvuonna odotettua nopeammin ja kasvu on laaja-alaistunut. Bruttokansantuotteen ennustetaan kasvavan 1,6 prosenttia vuonna 2026, 1,8 prosenttia vuonna 2027 ja 1,5 prosenttia vuonna 2028. Syksyn ennuste on kesän arviota myönteisempi erityisesti vahvistuneen yksityisen kulutuksen, investointien ja vientikysynnän vuoksi.

Kasvun vahvistumisesta huolimatta työmarkkinat ovat edelleen heikot. Valtiovarainministeriön mukaan työllisten määrä vähenee vielä vuonna 2026 ja työllisyyden paraneminen käynnistyy vasta vuonna 2027. Työttömyysaste pysyy kuluvana vuonna yli 10 prosentissa.

Kuntatalouden näkökulmasta talousnäkymät ovat edelleen haastavat. Vaikka suhdannetilanne tukee veropohjan vahvistumista, työttömyyden korkea taso, julkisen talouden alijäämä sekä kuntien investointipaineet ylläpitävät epävarmuutta. Valtiovarainministeriö arvioi julkisyhteisöjen alijäämän kasvavan vuonna 2026 noin 4,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen, ja julkisen velan suhteen BKT:hen nousevan noin 90 prosenttiin.

Inflaatio ja korot

Tilastokeskuksen mukaan kuluttajahintojen vuosimuutos eli inflaatio oli syyskuussa 2026 2,5 prosenttia, kun elokuussa inflaatio oli 2,2 prosenttia. Kuluttajahintojen kuukausimuutos oli 0,7 prosenttia. Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin (YKHI) vuosimuutos Suomessa oli 2,7 prosenttia.

Euroalueen inflaatio oli syyskuussa 2026 ennakkotietojen mukaan 3,8 prosenttia, mikä oli selvästi Euroopan keskuspankin kahden prosentin tavoitetta korkeampi. Suomessa inflaatiota nostivat erityisesti liikenteeseen ja energiaan liittyvät hinnat, kuten bensiini, diesel ja lämmitysöljy. Inflaation nousua puolestaan hillitsivät sähkön hinnan lasku sekä asuntojen hintakehitys.

Vaikka markkinakorot ovat vuoden aikana laskeneet aiempien huippuvuosien tasosta, korkotaso on edelleen kuntatalouden näkökulmasta selvästi pitkän aikavälin keskiarvoa korkeampi. Valtiovarainministeriön mukaan energian hinnan nousu, geopoliittinen epävarmuus sekä kansainvälisen talouden riskit ylläpitävät korko- ja inflaatioympäristöön liittyvää epävarmuutta myös tulevina vuosina.

Kuntatalouden näkökulmasta syyskuun 2026 tilanne merkitsee edelleen kohonneita riskejä rahoituskustannusten, verotulokehityksen ja investointien rahoittamisen osalta. Toisaalta Suomen talouden kasvun vahvistuminen ja kotitalouksien ostovoiman asteittainen paraneminen tukevat veropohjan kehitystä keskipitkällä aikavälillä.

Tuusulan kunnan talousennuste

Kunnan käyttötalous on kokonaisuutena hallinnassa, mutta koko vuoden tulos on painumassa merkittävästi alijäämäiseksi. Syyskuun lopussa tilikauden tulos oli −0,8 milj. euroa, kun vuotta aiemmin tulos oli −6,3 milj. euroa. Vuoden 2026 tilikauden tulokseksi ennustetaan kuitenkin −14,1 milj. euroa ja varausten ja rahastojen muutosten jälkeiseksi alijäämäksi −13,5 milj. euroa. Ennusteeseen ei sisälly jäljempänä tarkemmin esitettyä poikkeamaa henkilökohtaisista lisistä.

Tulosennusteen heikkeneminen ei johdu ensisijaisesti palvelutuotannon menojen hallinnan pettämisestä. Keskeiset tulosta heikentävät tekijät ovat:

- sote- ja pelastustoimen kiinteistöjärjestelyn arvioitu 7,8 milj. euron tappio
- verotuloennusteen 1,8 milj. euron alitus
- poistojen ja arvonalentumisten nousu 34,3 milj. euroon
- työttömyystuen kuntaosuuden noin 1,0 milj. euron ylitys.

Talouden keskeiset tunnusluvut

Toimintakate
- ennuste −123,6 milj. euroa, noin 0,8 milj. euroa muutettua talousarviota heikompi

Vuosikate
- ennuste 20,2 milj. euroa, noin 2,5 milj. euroa muutettua talousarviota heikompi

Tilikauden alijäämä
- ennuste −12,3 milj. euroa

Investointimenot
- ennuste 51,1 milj. euroa

Lainakanta:
- 298,5 milj. euroa 30.9. ja ennuste 326,4 milj. euroa vuoden lopussa

Kertyneet ylijäämät
- ennuste 42,8 milj. euroa vuoden lopussa.

Toimintakate oli syyskuun lopussa 4,1 milj. euroa edellisvuotta parempi. Henkilöstökulut kasvoivat sopimuskorotuksista huolimatta maltillisesti, 1,0 milj. euroa eli 1,4 prosenttia. Verotuloja kertyi 6,3 milj. euroa edellisvuotta enemmän, mutta heikko työllisyystilanne aiheuttaa merkittävää epävarmuutta loppuvuoden verokertymään. Erityisesti kunnallisverotulokertymä on edellisvuotta alempi yleisen taloustilanteen ja korkean työttömyyden johdosta.

Toimialueiden keskeiset nostot

Kunnan johto ja yhteiset palvelut:

- toimintakatteen ennustetaan ylittävän muutetun talousarvion noin 0,9 milj. eurolla
- paineita aiheuttavat kunnan osuus työttömyysturvan vastuusta, TAHE-kilpailutus, yhtiöiden perustamiseen ja järjestelyihin liittyvät asiantuntijapalvelut sekä ennakoitua pienemmät edunvalvontapalveluiden tuotot
- IT-investoinneista jää toteutumatta euroja, jotka esitetään siirrettäväksi käyttötalouteen kattamaan ylitysennustetta, määrä on 0,545 milj. euroa

Sivistys:

- toimintakulujen ennustetaan alittavan talousarvion 0,745 milj. eurolla.
- säästö muodostuu varhaiskasvatuksen henkilöstökuluista, 0,565 milj. euroa, sekä yksityisen hoidon tuesta, 0,180 milj. euroa
- sijaiskäytön ohjaus ja tehtävien uudelleenorganisointi ovat tuottaneet konkreettisia säästöjä.

Kasvu ja ympäristö:

- toimialueen toimintakate toteutuu ennusteen mukaan hieman talousarviota parempana, mutta maanmyyntivoittojen ennustetta on alennettu 3,4 milj. eurolla. Kaavoituksen, tonttituotannon ja eräiden infrastruktuurihankkeiden viiveet muodostavat sekä toiminnallisen että taloudellisen riskin.

Vesihuoltoliikelaitos:

- toimintakatteen ennustetaan olevan 0,210 milj. euroa ja tilikauden ylijäämän 0,275 milj. euroa talousarviota parempi
- Investoinnit ja liittymismaksutulot jäävät kuitenkin kumpikin noin 0,7 milj. euroa budjetoitua pienemmiksi rakentamisen siirtymisen vuoksi.

Tammi-syyskuun osavuosikatsausta laadittaessa on tullut esille myös henkilökohtaisia lisiä koskeva poikkeama kolmelta vuodelta, josta seuraavana esitetään tarkempi selostus.

Henkilökohtaisten lisien takautuva korjaaminen vuosilta 2024–2026

Työnantaja on henkilökohtaisten lisien määrää tarkastellessaan havainnut poikkeaman vuosina 2024, 2025 ja 2026. Kunta-alan yleisen virka- ja työehtosopimuksen (KVTES) määräysten mukaisesti henkilökohtaisten lisien vähimmäismäärän tulee olla 1,3 prosenttia laskettuna palkkaliitteittäin tehtäväkohtaisten palkkojen myöhemmin tasopalkkojen ja tasolisien yhteismäärästä. Kunta-alan opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) OSIO G määräysten mukaan työnantajan on käytettävä henkilökohtaisiin lisiin vähintään 1,8 % laskettuna kunnan palveluksessa olevan OVTES osion G piiriin kuuluvan henkilöstön tehtäväkohtaisten palkkojen myöhemmin tasopalkkojen ja tasolisien yhteismäärästä.

Työnantajan on korjattava henkilökohtaisten lisien poikkeamat takautuvasti vuosilta 2024–2026 KVTES ja OVTES OSIO G sopimusmääräysten mukaisesti.

Osavuosikatsauksen yhteydessä on todettu edellä esitetty takautuvien henkilökohtaisten lisien poikkeamien korjaustarve. Korjauksen kustannusvaikutus on yhteensä 1 milj. euroa, joka esitetään korjattavaksi ja maksettavaksi vuoden 2026 loppuun mennessä. Takautuvien henkilöstökohtaisten lisien poikkeamien korjausten toteuttamiseksi esitetään myönnettäväksi 1 miljoonan euron lisämääräraha vuoden 2026 talousarvioon kunnan johto ja yhteiset palvelut toimialueelle, josta se kohdennetaan ko. toimialueille maksettavaksi tulevien henkilökohtaisten lisien suhteessa.

Tuusulan kunnan hallintosäännön 9 luvun 46 §:n 2. mom. mukaan kunnanhallitus ja johtokunta raportoivat talousarvion toteutumisesta valtuustolle osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Esittelijä

kansliapäällikkö Oksanen Annaliisa

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää

- merkitä osavuosikatsauksen 1.1. - 30.9.2026 tiedoksi;

- ehdottaa valtuustolle, että valtuusto päättää merkitä osavuosikatsauksen 1.1. - 30.9.2026 tiedoksi.

Käsittely

Apulaispormestari Lindberg saapui kokoukseen asian käsittelyn alettua klo 19.46.

Päätös

Kunnanhallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Valtuusto 9.11.2026
575/02.02.02/2025

Päätösehdotus

Valtuusto päättää merkitä osavuosikatsauksen 1.1. - 30.9.2026 tiedoksi.

Päätös